

X Seminari
Ramon Massaguer
d'actualització jurídica
i dret local

Diputació de Girona

1822-2022

Contingut de la sessió

- **Presentació**
- **Integritat**
- **Marc d'Integritat
Institucional**
- ***Compliance* públic**
- **Transformació cultural**

Característiques

52.000 habitants

15 km. Barcelona

4 EEMM, 2 OOAA, 1 FM, 1 consorci adscrit

Plantilla: 350 (consolidada 650)

Presupost: 60,6M (consolidat 72,9M)

Integritat

- Harmonia entre el que es diu (normes i valors) i el que es fa.
- Cal demonstrar-la i legitimar-la en totes les decisions i actuacions diàries.
- Si bé és cert que les normes orienten la conducta, es necessiten també unes altres eines que ajudin a impregnar aquest principi en el dia a dia de les organitzacions.
- Es precisa, per tant, d'un sistema global que contempli conceptes i habilitats (*saber i fer*), el qual prevegi la millora i desenvolupament de les actituds (*el ser*).
- Formació com a detonant

Normes sobre prevenció de riscos de mala administració

- *Convenció de Nacions Unides contra la Corrupció (2003)*
- *Carta Europea de Drets Fonamentals (2000). Art. 41 Dret a la bona administració*
- Article 30 EAC (2006)
- Llei 19/2013, de transparència, accés a la informació i bon govern
- Llei 19/2014, de transparència, accés a la informació i bon govern (Catalunya)
- *Agenda 2030 de Nacions Unides pel Desenvolupament sostenible (2015). ODS 16, JUSTÍCIA I PAU. Reduir la corrupció i el suborn*
- RD 424/2017, de control Intern de les entitats del Sector públic local
- Llei 9/2017, de contractes del Sector públic
- LO 3/2018, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals
- *Directiva 2019/1937, ‘Whistleblowing’*
- Ordre HFP 1030/2021, sistema de gestió del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència
- *Projecte de Llei reguladora de la protecció de les persones alertadores que informen sobre infraccions normatives i de lluita contra la corrupció (transposició Directiva) (2022)*

Perspectives

Obligacions legals

Transparència i bon govern

Control intern

Contractació Pública

Fons *Next Generation*

Protecció d'alertadors

CEDF, ODS

Gestió pública

Formació

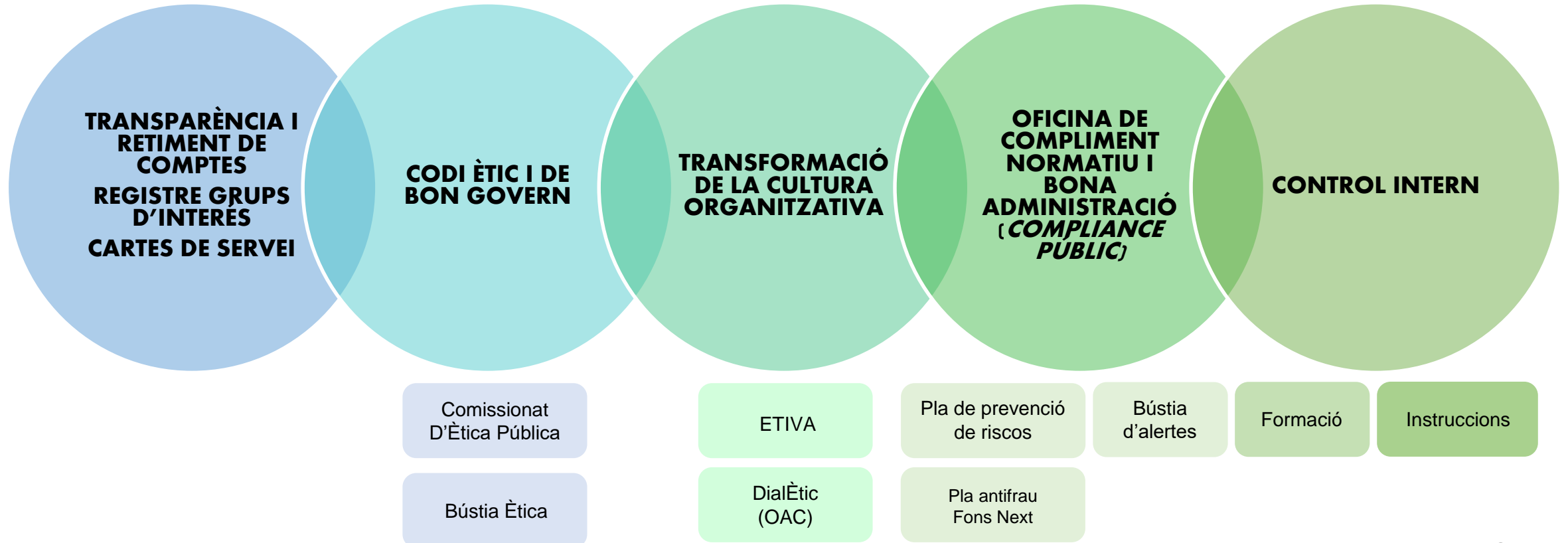
Immersion en ètica i valors

Innovació

**Marc
d'integritat
institucional**

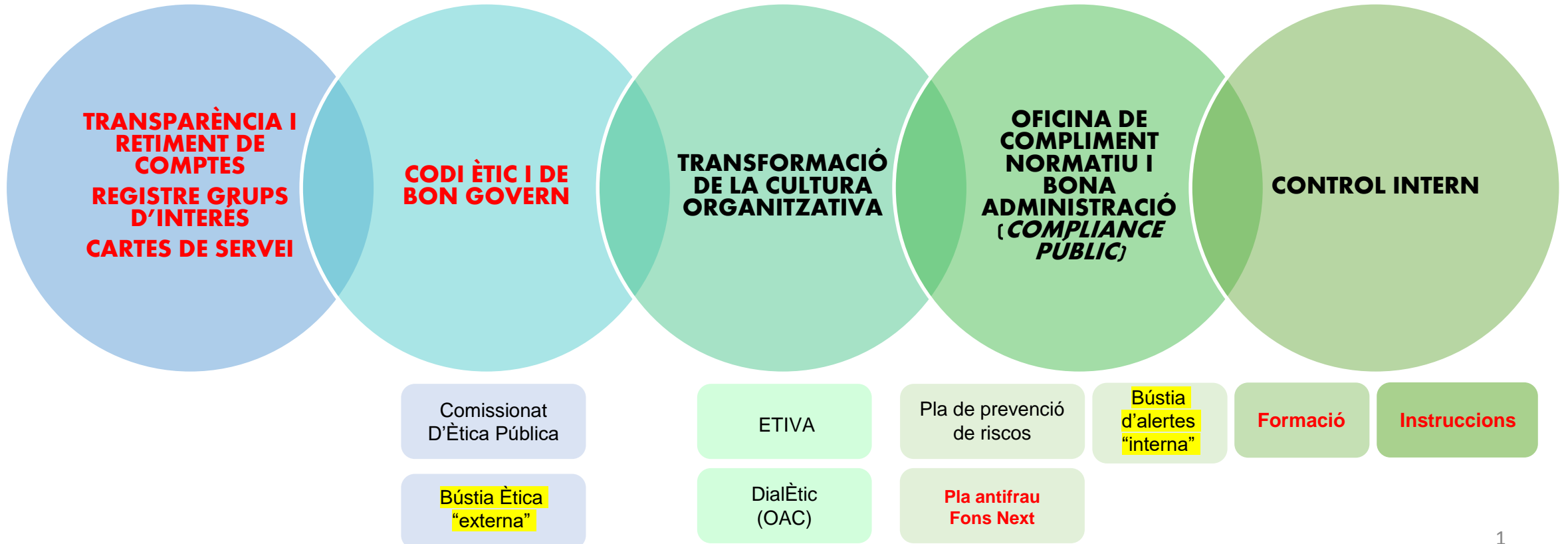

MARC D'INTEGRITAT INSTITUCIONAL

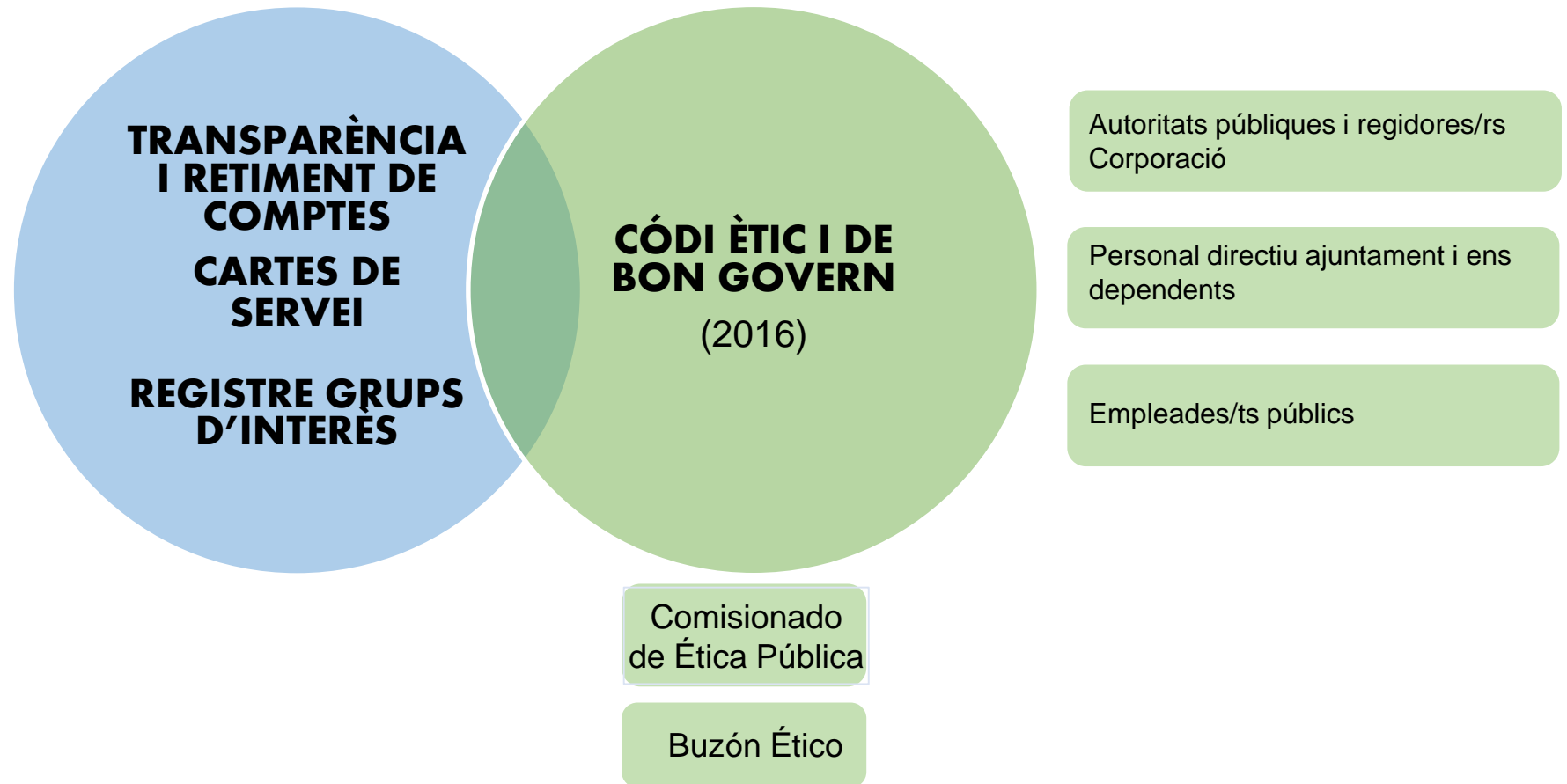

MARC D'INTEGRITAT INSTITUCIONAL

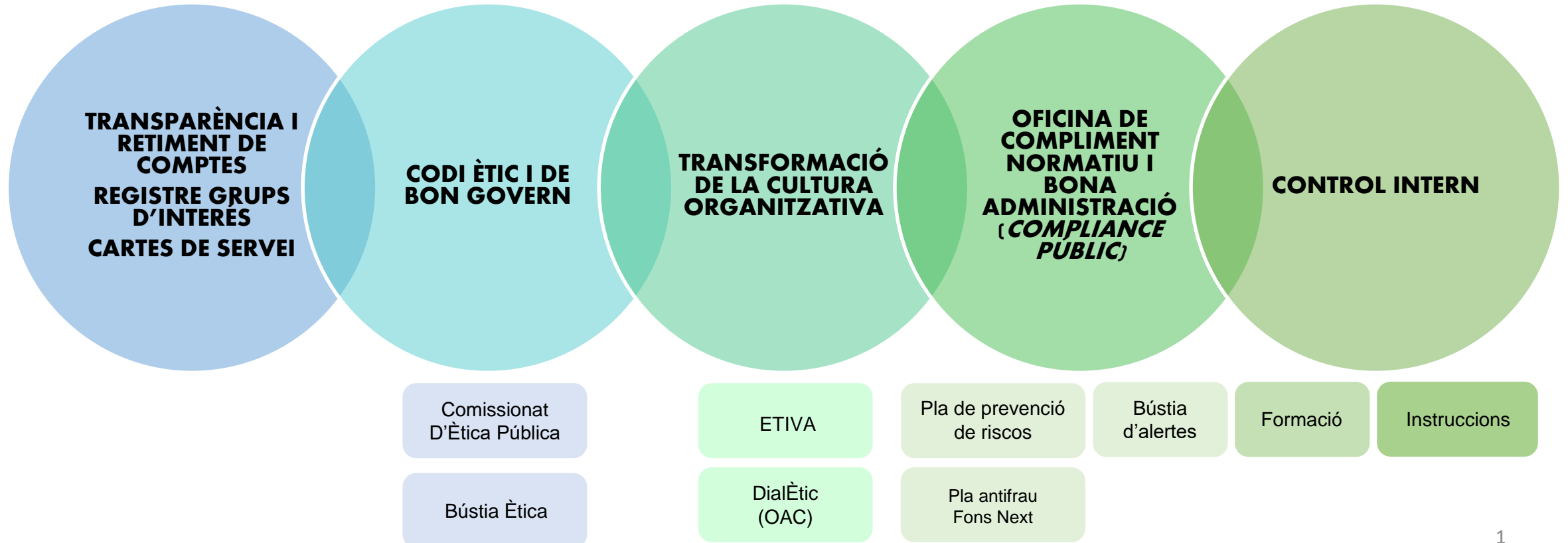
Transversal a l'organització

MARC D'INTEGRITAT INSTITUCIONAL

MARC D'INTEGRITAT INSTITUCIONAL

MARCO DE INTEGRIDAD INSTITUCIONAL

Plans de prevenció de riscos

Pla antifrau fons Next UE

Bústia d'alertes

**OFICINA DE
COMPLIMENT
NORMATIU I
BONA
ADMINISTRACIÓ
COMPLIANCE
PUBLIC
(2019)**

**CONTROL
INTERN**

Instruccions de tramitació i ejecució
de la despesa

Pla de Control financer

FORMACIÓ

Control de l'activitat administrativa

Control intern - Control de processos i procediments

Control organitzatiu - **Conducta i comportament**

Control extern

CONVENCIÓ NU CONTRA LA CORRUPCIÓ

Obligacions essencials dels servidors públics

Complir amb les lleis

Utilitzar recursos de forma efectiva

Actuar de forma ètica

Actuar de forma ètica = CONDUCTA

Retard en la
tramitació

Conflicte de
interessos

Frau i corrupció

Mala administració

Control de la conducta

MODEL TRADICIONAL

- Codis Ètics
- Abstenció i recusació
- Règim disciplinari

NOU MODEL

- Sistema de *compliance*
- *Basat en la identificació de RISCOS i la seva gestió*

Compliance

Conjunt de procediments i bones pràctiques adoptades per les organitzacions per identificar i classificar els riscos operatius i legals als quals s'enfronten i establir-hi mecanismes interns de prevenció, gestió, control i reacció.

(World Compliance Association)

Riscos a prevenir: els que tenen conseqüències negatives

- Dany reputacional
- Multes i sancions
- Pèrdua de negoci (contractes no executats, exclusió de licitacions o subvencions públiques)
- Condemna penal

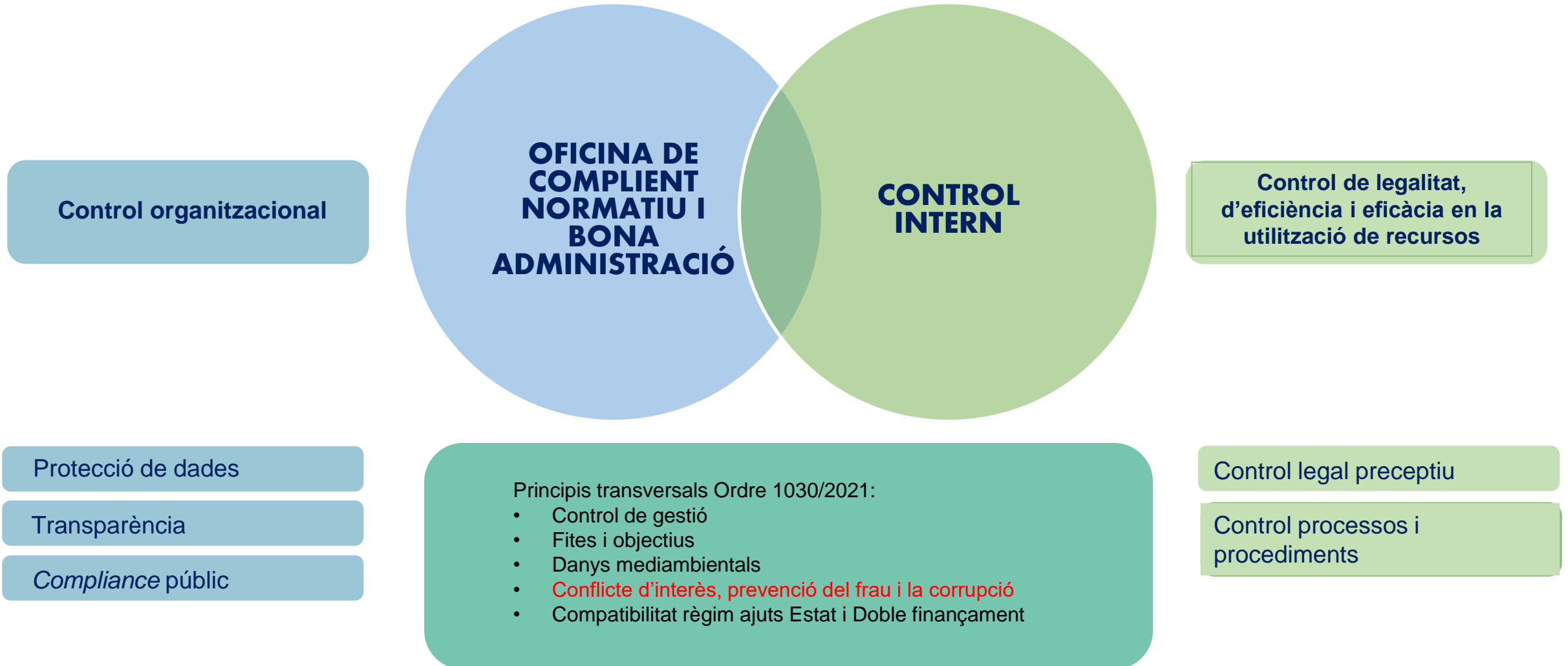
Això pot interessar a les AAPP?

Compliance a **l'Administració pública?**

Article 121 vs art. 31 *quinquies* CODI PENAL

L'Estat, les Comunitats Autònomes, la província, la illa, el municipi i la resta d'ens públics, segons els casos, **responen subsidiàriament dels danys causats pels penalment responsables dels delictes dolosos o culposos, quan aquests siguin una autoritat, agents i contractats de la mateixa o funcionaris públics** en l'exercici dels seus càrrecs o funcions sempre que la lesió sigui conseqüència directa del **funcionament dels serveis públics que se'ls hagués confiat, sense perjudici de la responsabilitat patrimonial derivada del funcionament normal o anormal** dels esmentats serveis exigible conforme a les normes de procediment administratiu, i sense que, en cap cas, pugui donar-se duplicitat indemnitzatòria.

FUNCIONS DE CONTROL

Funcions *compliance* a una Administració pública

Oficina de compliment normatiu i
bona administració

(Ajuntament Mollet. Assessoria
Jurídica i Compliance)

PLA D'INTEGRITAT

- Eines del Marc d'integritat institucional
- Model ACM

COMPLIMENT NORMATIU

- Identificació obligacions legals
- Gestió de contingències
- Formació i sensibilització

PREVENCIÓ DE RISCOS

- **Gestió i prevenció de riscos**
  - Pla de prevenció de riscos
  - Pla antifrau *Next Generation*
  - Implantació DACI Contractació, Tribunals de Selecció i altres.
- **Sistema d'alertes segur**
- Garanties i protecció alertadors

United Nations

Convenció de Nacions Unides contra la corrupció

Obliga a toda entitat a prevenir la corrupció per mitjà de **PLANS DE PREVENCIÓ**, els quals prèvia anàlisi dels riscos específics de cada entitat, evidencien les *activitats amb major risc de corrupció i els sistemes de control intern amb què compta per mitigar-los.*

Any 2003!!

**Pla de
prevenció de
riscos**

PERFIL DE LA
INSTITUCIÓ

PLANIFICACIÓ
PREVENTIVA

PLANIFICACIÓ
CONTINGENT

PERFIL DE LA INSTITUCIÓ

- Marc competencial
- Activitats o serveis públics
- Marc organitzatiu
- Marc laboral
- Marc econòmic
- Sistemes de control públic interns i externs
- Riscos materialitzats. Resolucions judicials. Resolucions d'altres òrgans de control. Queixes. Responsabilitat patrimonial. Investigacions OAC, Fiscalia
- Marc d'integritat institucional: Eines d'integritat implementades.

MAPA DE RISCOS

ANÀLISI I AVALUACIÓ
DE RISCOS

MESURES
CORRECTORES

Anàlisi i avaluació de riscos

Quines actuacions avaluem?

Auto-avaluació o Auditoria externa?

Activitats exposades a incompliment o contractació Next?

Àrees de major risc contrastat

Contractació pública
Subvencions públiques
Gestió de Recursos humans
Urbanisme
Gestió econòmica

Font: Transparència internacional

Anàlisi i avaluació de riscos

- Model Ordre *Next Generation*
- Sumatori de puntuacions

ANEXO II.B.5

Test conflicto de interés, prevención del fraude y la corrupción

Pregunta	Grado de cumplimiento			
	4	3	2	1
1. ¿Se dispone de un «Plan de medidas antifraude» que le permita a la entidad ejecutora o a la entidad decisora garantizar y declarar que, en su respectivo ámbito de actuación, los fondos correspondientes se han utilizado de conformidad con las normas aplicables, en particular, en lo que se refiere a la prevención, detección y corrección del fraude, la corrupción y los conflictos de intereses?				
2. ¿Se constata la existencia del correspondiente «Plan de medidas antifraude» en todos los niveles de ejecución?				
Prevención				
3. ¿Dispone de una declaración, al más alto nivel, donde se comprometa a luchar contra el fraude?				
4. ¿Se realiza una autoevaluación que identifique los riesgos específicos, su impacto y la probabilidad de que ocurran y se revisa periódicamente?				
5. ¿Se difunde un código ético y se informa sobre la política de obsequios?				
6. ¿Se imparte formación que promueva la Ética Pública y que facilite la detección del fraude?				
7. ¿Se ha elaborado un procedimiento para tratar los conflictos de intereses?				
8. ¿Se cumplimenta una declaración de ausencia de conflicto de intereses por todos los intervinientes?				
Detección				
9. ¿Se han definido indicadores de fraude o señales de alerta (banderas rojas) y se han comunicado al personal en posición de detectarlos?				
10. ¿Se utilizan herramientas de prospección de datos o de puntuación de riesgos?				
11. ¿Existe algún cauce para que cualquier interesado pueda presentar denuncias?				
12. ¿Se dispone de alguna Unidad encargada de examinar las denuncias y proponer medidas?				
Corrección				
13. ¿Se evalúa la incidencia del fraude y se califica como sistémico o puntual?				
14. ¿Se retiran los proyectos o la parte de los mismos afectados por el fraude y financiados o a financiar por el MRR?				
Persecución				
15. ¿Se comunican los hechos producidos y las medidas adoptadas a la entidad ejecutora, a la entidad decisora o a la Autoridad Responsable, según proceda?				
16. ¿Se denuncian, en los casos oportunos, los hechos punibles a las Autoridades Públicas nacionales o de la Unión Europea o ante la fiscalía y los tribunales competentes?				
Subtotal puntos.				
Puntos totales.				
Puntos máximos.				64
Puntos relativos (puntos totales/puntos máximos).				

Nota: 4 equivale al máximo cumplimiento, 1 al mínimo.

Anàlisi i avaluació de riscos

- Model *Ordre Next Generation*
- Ponderació de puntuacions de tots els principis trasnversals a avaluar

Estimación de riesgo: Tabla de valoración

Área	(a) Puntos relativos	(b) Factor de Ponderación	(c) Valor asignado
Control de Gestión.		18 %	
Hitos y Objetivos.		34 %	
Daños Medioambientales.		12 %	
Conflicto de Interés, Prevención del Fraude y la Corrupción.		12 %	
Compatibilidad Régimen de Ayudas de Estado.		1 2%	
Evitar Doble Financiación.		12 %	
Total.	N/A	100 %	

Nota: Valores de referencia.

Riesgo bajo:	Total Valor asignado ≥ 90
Riesgo medio:	Total Valor asignado ≥ 80
Riesgo alto:	Total Valor asignado ≥ 70

El Total Valor asignado se calcula sumando el valor asignado (c) de cada área, que se obtiene multiplicando los puntos relativos (a), obtenidos en el test correspondiente, por el factor de ponderación (b).

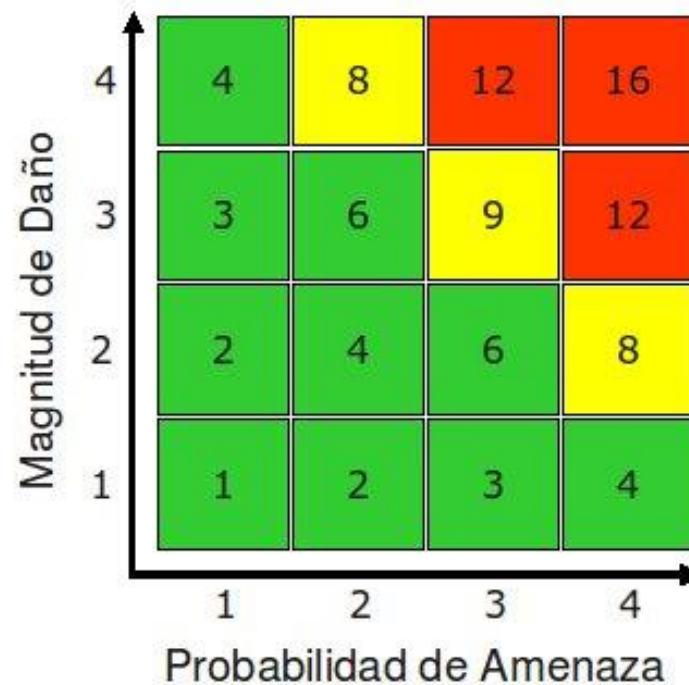
Anàlisi i avaluació de riscos

Matriu d'anàlisi de riscos

- Puntuació per probabilitat
- Puntuació per impacte
- Risc baix / moderat /alt
- Risc residual

Análisis de Riesgo

Riesgo = Probabilidad de Amenaza * Magnitud de Daño

Alto Riesgo (12-16)
Medio Riesgo (8-9)
Bajo Riesgo (1-6)

Valores:

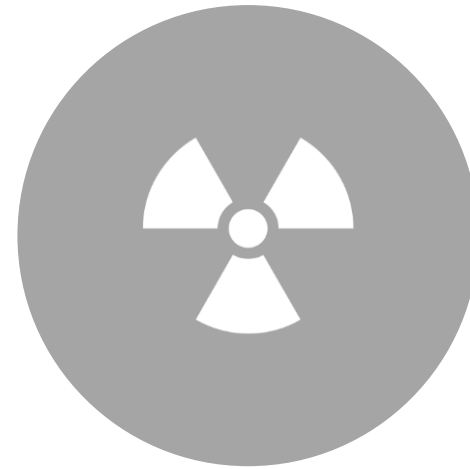
- 1 = Insignificante
- 2 = Baja
- 3 = Mediana
- 4 = Alta

PLANIFICACIÓ CONTINGENT

Bústia d'alertes

DETECCIÓ DE RISCOS
MATERIALITZATS

TRACTAMENT DE RISCOS
MATERIALITZATS

Reacció

Tractament de riscos materialitzats

Autoritats públiques

- Destitució (Codi Ètic).
- Denúncia dels fets davant Fiscalia o personació en actuacions judicials

Empleats públics

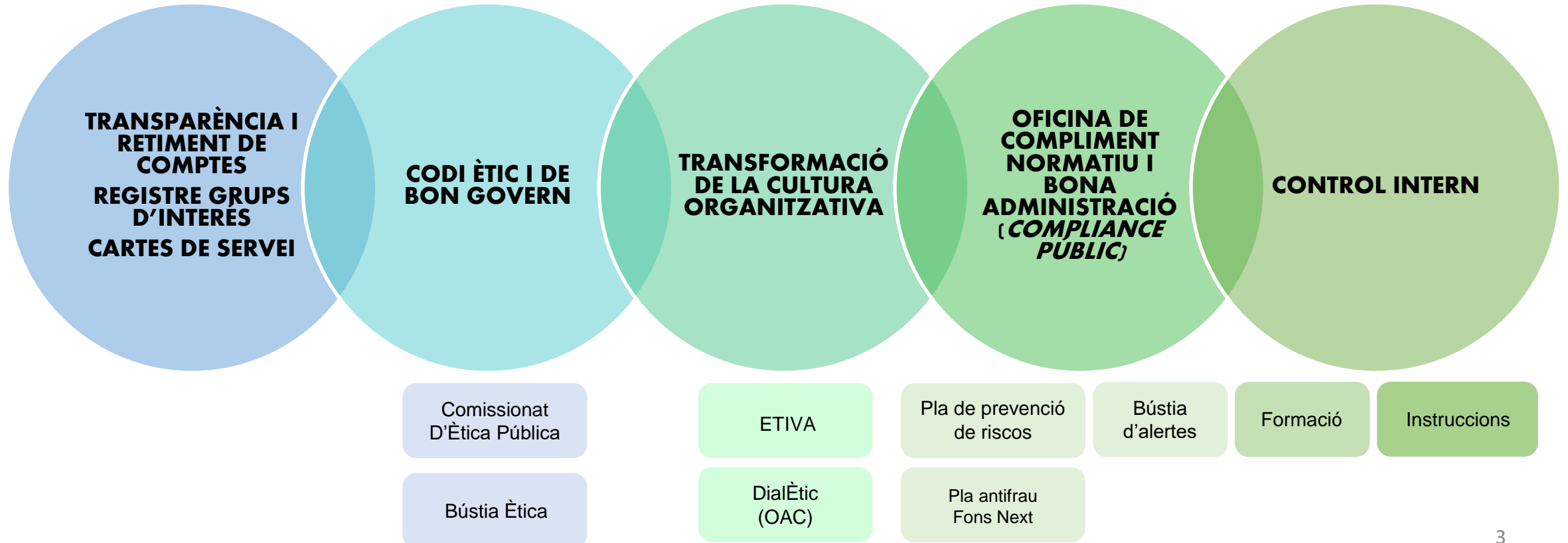
- Obertura d'expedient disciplinari per infracció administrativa (TREBEP, D 243/1995 Reglament disciplinari FP Generalitat)
- Mesura cautelar suspensió provisional ocupació.
- Auditoria d'expedients administratius amb suspensió tramitació execució de la despesa.
- Denúncia dels fets davant Fiscalia o personació en actuacions judicials

Particulars con funciones públicas por encargo AP

- Rescissió contracte administratiu amb suspensió tramitació execució de la despesa.
- Denúncia dels fets davant Fiscalia o personació en actuacions judicials

MARC D'INTEGRITAT INSTITUCIONAL

MARC D'INTEGRITAT INSTITUCIONAL

**TRANSFORMACIÓ
DE LA CULTURA
ORGANITZATIVA**

ETIVA

Dialètic (OAC)

Ètica pública

Art. 52 a 54 TREBEB

Llei 19/2014, 29-12,
TAIBG Cat

Codi Ètic i de bon govern

Cultura organitzativa

Conjunt d'actituds, hàbits, experiències, creences, valors i tradicions que les persones aportem a les organitzacions.

Fem-ho ETIVAMENT !!

 Més info a "Administració que batega"

- Equip multidisciplinar
- *Missió:* Immersió en ètica i valors
- *Visió:* Una AP íntegra i ètica orientada a la ciutadania
- *Missió:* Transformar la cultura organitzativa
- *Metodologia:* Innovació en les formes i activitats (Agile)
- Projectes:
  - Dialètic
  - Connectiva't 2.0
  - I tu com ho faries?

CONCLUSIONS

- ❖ *Vulnerabilitat de les AAPP: Reputació, Confiança i Recursos públics*
- ❖ Necessària transformació multinivell de les AAPP per garantir el dret a la bona administració.
- ❖ *Transformació de la cultura organitzativa* basada en ètica i valors públics
- ❖ Els *plans antifrau Next UE i la protecció dels alertadors* necessiten un Marco d'integritat institucional de cobertura per esdevenir eficaces i útils.
- ❖ Un Marc d'integritat com a infraestructura per garantir un ecosistema de integritat.

Moltes gràcies !!

Ma. Begoña Ballvé Jerez
bbalve@molletvalles.cat

